گفتوگۆی کۆیلەو خاوەنەکەی … و
: نەژاد عزیز سورمێ

لە ئەدەبی دێرینەوە

(ئەم گفتوگۆیە نموونەیەکە لەو ئەدەبەی وێنەی
داتەپینی شارستانی و کۆمەڵایەتی ئەوان سەردەمان ،
سەرەتای هەزارەی یەکەمی پ. ز دەردەبڕێ) – وەرگێڕ

خاوەن کۆیلە : گوێ بگرە کۆیلە !
کۆیلە : بەڵێ گەورەم ، گوێم لێتە
خاوەن کۆیلە : پەیتوونەکەم ئامادەکە و بیهێنە! دەمەوێ ب□ کۆشك بچم .
کۆیلە : بڕۆ گەورەم ، بڕۆ
هەموو ئارەزووت دێتە دی ،
بەختت یار و پاشا چاوی لێت دەبێ .
خاوەن کۆیلە : نا کۆیلە نا .. ناچمە کۆشك
کۆیلە : مەچۆ گەورەم مەچۆ
پاشا بە ئیشت دەنێرێ
لەوێ لە خاکێکی غەریب کە نایناسی
بە دیلت دەگرن
شەو و ڕۆژ ماندوو هیلاك..
خاوەن کۆیلە : گوێ بگرە کۆیلە !
کۆیلە : ئەوەتا گەورەم گوێم لێتە
خاوەن کۆیلە : هەر ئێستا ئاوم بۆ بێنە دەستم بشۆم
دەمەوێ نان بخۆم .
کۆیلە : بخۆ گەورەم بخۆ
خواردنی ڕێك و پێك دڵ دەکاتەوە
خواوەند (شەمەش)یش لە خوانی وا ئامادەیە
کە بەشادی و بە دەستی پاکەوە دەخورێ .
خاوەن کۆیلە : نەخێر ئەی کۆیلە نان ناخۆم !
کۆیلە : مەخۆ گەورەم مەخۆ
بنیادەم دوای خواردن هەر برسی دەبێتەوە
دوای خواردنەوەیش تینوو ..
خاوەن کۆیلە : بەر ئەمرم بە کۆیلە ، بەرئەمرم بە !
کۆیلە : بەڵێ گەورەم ئەوەتام ، بەرفەرمانتم

خاوەن کۆیلە : بڕیارم داوە ش□ش□ك بەرپا بکەم
کۆیلە : بیکە گەورەم بەرپای کە
چی بەسەر گەوهەرتان دادێ
کێ دەتداتێ و تێرت دەکا ؟
بیکە گەورەم ، شۆڕشێك بەرپا بکە .
خاوەن کۆیلە : نا کۆیلە نا ، شۆڕش ناکەم
کۆیلە : مەیکە گەورەم مەیکە !
ئەوەی شۆڕش بەرپا بکا ئازار دەکێشێ و
زیندانیی دەکرێ و جەستەی دەشێوێنرێ .
خاوە کۆیلە : بەر ئەمرم بە کۆیلە ، بەرئەمرم بە !
کۆیلە : ئەوەتام گەورەم بەرفەرمانتم ..
خاوەن کۆیلە : دەمەوێ ئافرەتێکم خۆش بوێ
کۆیلە : بیکە گەورەم بیکە!
ئەوەی ئافرەتی خۆش بوێ
ئێش و ماندوویەتی
لەبیر نامێنێ .
خاوەن کۆیلە : نا کۆیلە نا ، دڵداری ناکەم
کۆیلە : مەیکە گەورەم ، دڵداری مەکە
ئافرەت بیرە
ئافرەت خەنجەرێکی ئاسنینە
ملی پیاو دەپەڕێنێ ..
خاوەن کۆیلە : بەر ئەمرم بە کۆیلە بەر ئەمرم بە !
کۆیلە : بەڵێ گەورەم بەڵێ ، ئەوەتا گوێم لێتە ..
خاوەن کۆیلە : ئاوم بۆ بێنە دەستم بشۆم
دەمەوێ قوربانییەك بۆ خوداوەند بکەم
کۆیلە : بیکە گەورەم بیکە !
ئەوەی قوربانی بۆ خوداوەند بکا
قەرز دەخاتە سەر قەرز و بەختی یار دەبێ ..
خاوەن کۆیلە : نا کۆیلە نا قوربانی ناکەم
کۆیلە : مەیکە گەورەم ، قوربانی مەکە !
دەتوانی خوداوەند ڕابێنی
کە پێویستی بە نوێژ و قوربانی دەبێ
دوات بکەوێ .
خاوەن کۆیلە : بەر ئەمرم بە کۆیلە !
کۆیلە : بەڵێ گەورەم بەڵێ
خاوەن کۆیلە : دەمەوێ چاکەی بکەم
زەوییەکەم بکەم بە سەدەقە و

خۆراك بە وڵاتەكەم بدەم
كۆيلە : بيكە گەورەم بيكە !
ئەوەی خۆراك بە وڵاتەكەی دەدا
جۆ هەمووی بۆ خۆی دەبێ و
قازانجی فرەی پێ دەگا .
خاوەن كۆيلە : نا كۆيلە نا ، خۆراك نادەمە وڵاتەكەم
كۆيلە : مەيدە گەورەم مەيدە !
بەخشش وەك دڵداری وایە
وەك لەدایك بوونی مناڵە
دانەوێڵەت دەخۆن و نەفرەتیشت بۆ دەنێرن !
خاوەن كۆيلە : بەر ئەمرم بە كۆيلە ، بەر ئەمرم بە !
كۆيلە : ئەوەتا گەورەم بەرفەرمانتم .
خاوەن كۆيلە : دەمەوێ یارمەتی وڵاتەكەم بدەم
كۆيلە : بیدە گەورەم
ئەوەی یارمەتی وڵاتەكەی بدا
چاكەی دەگاتە مەردۆخی خوداوەند ..
خاوەن كۆيلە : نا كۆيلە نا
هیچی وا ناكەم یارمەتی وڵاتەكەمی تیا بێ
كۆيلە : مەیكە گەورەم مەیكە !
بەسەر هەوارە دێرینەكانا تێپەڕە
سەیری كەللەسەری ئێستا و ڕابردوو بكە
كامیان شەڕانی و كامەیان چاكەخواز ؟
خاوەن كۆيلە : بەر ئەمرم بە كۆيلە ، بەر ئەمرم بە !
كۆيلە : بەڵێ گەورەم بەڵێ
خاوەن كۆيلە : ئێستا لە دونیا چ باشە ؟
ملی تۆ و ملی خۆم پەل دەدەم
یا هەردووكمان خۆمان بە ئاوێ دادەدەین
ئا ئەمەیە شتی باش
لێرەدا (خاوەن كۆيلە) ڕای خۆی گۆڕی و
بە كۆيلەی وت :
نەء كۆيلە نەء تەنیا تۆ دەكوژم !
مەرگی تۆ بە پێش خۆم دەخەم
كۆيلە وەڵام دەداتەوە : داخۆ گەورەم
لە دوای منەوە ، تۆ دەتوانی
تەنانەت
سێ ڕۆژیش بژی ؟

و : نەژاد عزیز سورمێ

- لە – تەها باقر – (مقدمە فی الادب العراقی القدیم) ـەوە بەغدا 1976 کراوە بە کوردی .